DATOS IDENTIFICATIVOS				
Comunicación radiofónica				
Materia	Comunicación radiofónica			
Código	P04G071V01110			
Titulación	Grao en Comunicación Audiovisual			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Gómez López, Concepción			
Profesorado	Alende Castro, Silvia Gómez López, Concepción			
Correo-e	cogomez@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/course/view.php?id=11169			
Descrición xeral	Comunicación Radiofónica e unha aproximación á radio como medio de comunicación de masas, ás súas orixes e ao seu desenvolvemento tecnolóxico, tanto teórico como práctico. Na materia teñen particular relevancia a lingüaxe e o estilo propio da narrativa e da programación radiofónica especialmente nos seus ámbitos informativo e de ficción e entretenemento.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
B4	Expoñer os resultados dos traballos académicos de maneira escrita, oral ou por medios audiovisuais ou informáticos de acordo aos canons das disciplinas da comunicación.
B5	Coñecer os valores constitucionais, principios éticos e normas deontolóxicas aplicables á comunicación audiovisual, en especial as relativas á igualdade de homes e mulleres, á non discriminación de persoas con discapacidade e ao uso non sexista da imaxe feminina nos medios de comunicación de masas.
B6	Traballar en equipo e comunicar as propias ideas mediante a creación dun ambiente propicio.
B7	Asumir riscos expresivos e temáticos, aplicar solucións e puntos de vista persoais no desenvolvemento dos proxectos
C4	Coñecer e aplicar as técnicas de produción e emisión radiofónicas.
D1	Comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria.
D2	Comunicar por oral e por escrito na legua galega.

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Utilizar a linguaxe radiofónica para a realización de produtos radiofónicos. Acadar o dominio técnico e conceptual das distintas etapas polas que debe pasar a produción radiofónica.			C4	
Clasificar e adaptar os diferentes mecanismos e elementos da construción do guión atendendo a diferentes formatos de programación radiofónica.	A1	B4 B5 B6 B7	C4	D1 D2
Utilizar con soltura e habilidade o equipamento técnico destinado á producción, gravación, emisión e ao desenvolvemento da produción e postproducción radiofónica		B7		D1 D2
Apreciar as posibilidades profesionais de todas as persoas que interveñen no proceso de comunicación radiofónica		B4 B6		D2
Apreciar a importancia do comunicador radiofónico, desde o punto de vista tanto informativo como publicitario, na realización de produtos de radio		B4 B5		

Contidos

Tema	
UNIDADE DIDACTICA 1: INTRODUCCIÓN XERAL Á HISTORIA E TEORÍA DA RADIO	TEMA 1: BREVE HISTORIA DA RADIO 1. Historia e evolución da radio 2. Orson Welles e a Guerra dos Mundos 3.- Historia da radio en España 4. A primeira emisora española 5. A Guerra Civil e a radio.
UNIDADE DIDACTICA 2: TÉCNICA DA COMUNICACIÓN RADIOFÓNICA.	TEMA 2: A LOCUCIÓN RADIOFÓNICA 1.Condicionantes da locución 2. A importancia da voz en locución 3. Mecanismos de produción da voz 4. Calidades da voz 5. Técnica e hixiene vocal 6. A prosodia ou o sentido da mensaxe 7. A pronuncia ou o significado da mensaxe 8. Exercicios de voz: relaxación, respiración, fonación, resonancia e articulación. 9. Exercicios de lectura expresiva.
UNIDADE DIDÁCTICA 3: LINGUAXE E NARRATIVA RADIOFÓNICA	TEMA 3: A CODIFICACIÓN DA MENSAXE RADIOFÓNICA 1.A linguaxe e o estilo radiofónico. 2. Vocalización, dicción e entonación en Radio 3. Características da comunicación radiofónica. 4. Os elementos da linguaxe radiofónica a) A palabra b) A música c) Os efectos de son d) O silencio 5. Características da redacción dos textos radiofónicos

UNIDADE DIDÁCTICA 4: PRODUCIÓN, REALIZACIÓN, PROGRAMACIÓN E DISTRIBUCIÓN	TEMA 4: PRODUCIÓN, REALIZACIÓN, GUIÓN E PROGRAMACIÓN 1.Técnicas radiofónicas: Produción e realización radiofónica. 2. O guion radiofónico: características. 2. Redacción do guion. Consellos de escritura. 3. Elementos expresivos do guión 4. O esqueleto do guión 5. Estrutura do guión TEMA 5: GUIÓN E XÉNEROS XORNALÍSTICOS NA RADIO. 1. O guión e os xéneros xornalísticos. 2. A noticia na radio e as súas características 3. A crónica 4. A reportaxe radiofónica 5. A entrevista radiofónica 6. A enquisa. 6. Normas de elaboración 7.- O guión por tipos de programas 8. O guión comercial en radio. TEMA 6: OS XÉNEROS DE FICCIÓN E ENTRETEMENTO 1. Os xéneros de ficción radiofónica 2. Os xéneros de entretemento na radio a) O magacín b) As revistas especializadas c) Os programas musicais d)Os programas de participación e)Os programas deportivos f) Os faladoiros e debates TEMA 7: A PUBLICIDADE NA RADIO 1. Formatos radiofónicos da publicidade 2. O reinado do jingle ou cuña cantada 3. Necrolóxicas 4. Os contidos publicitarios na radio. TEMA 8. O PODCAST E A FICCIÓN SONORA NA RADIO 1. Irrupción e historia do podcast 2. Nacemento do Podcast en España "El gran apagón. 3.- Podium *Podcast e outras plataformas de ficción sonora en radio 4. Novos modelos de produción
UNIDADE DIDÁCTICA 5: AS FUNCIÓNS SOCIAIS DA RADIO	TEMA 9. AS FUNCIÓNS SOCIAIS DA RADIO APROXIMACIÓN AO CONCEPTO DE PROPAGANDA A RADIO COMO ARMA POLÍTICA DE GUERRA 1. Aproximación ao concepto de Propaganda. 2. A palabra e o poder ao longo da historia. 3. Formas de achegarse ao receptor 4. A radio como arma política 5. Propaganda radiofónica durante a Guerra Fría 6.- A radio nos réximes totalitarios.
UNIDADE DIDACTICA 6. ESTRUCTURA DA RADIO EN ESPAÑA	TEMA 10: RADIO E MEDIOS AUDIOVISUAIS. A EMPRESA INFORMATIVA. ESTRUTURA DA RADIO EN ESPAÑA 1. Modelos e réxime xurídico da radio en España. 2. Natureza da empresa de comunicación 3. Estrutura da empresa multimedia. 4. As empresas audiovisuais 5. Principais grupos multimedia en España 6. 6. A radio a través do cine

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	56	71
Lección maxistral	15	0	15
Resolución de problemas de forma autónoma	10	22	32
Obradoiro	8	14	22
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	O alumnado que opte pola modalidade de evaluación continua realizará actividades de aprendizaxe baseadas nos procedementos explicados nas clases teóricas. As prácticas serán no Laboratorio de Radio 2 e estarán en todo momento tuteladas polo equipo docente. Consisten na realización de diferentes exercicios de producción, montaxe, edición e postproducción de múltiples pezas e contidos radiofónicos que serán valorados e evaluados polo docente. Cada alumno traballará individualmente ou en grupos de catro persoas, en función da práctica que se deba preparar, distintas intervencións lo locutorio de Laboratorio de Radio para o resto do alumnado (informativos, magacines, deportes, pezas de ficción sonora, programas musicais, formatos publicitarios, patrocinios, caretas de programa, etc. As intervención son revisadas de forma personalizada polo docente con observacións para cada un cando sexa necesario de xeito persoal e individualizado. A asistencia presencial ás prácticas de laboratorio é obligatoria para o alumnado que se acolla á modalidade de evaluación continua e as ausencias deberán xustificarse por escrito. O alumnado que se acolla á modalidade de evaluación global non presencial deberá realizar un exame práctico final no Laboratorio de Radio que consistirá la redacción e locución de varias pezas radiofónicas.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos teóricos da materia que entran no exame final (no caso da modalidade non presencial) ou nos exames parciais (no caso da modalidade de evaluación continua) e que o alumnado debe coñecer para o correcto desenvolvemento das prácticas no laboratorio de radio. Son sesións teóricas dúas horas que inclúen a realización dalgún exercicio oral ou escrito que será avaliado polo docente e computará na nota final da parte teórica da materia (evaluación continua). Os alumnos que opten pola modalidade non presencial deberán presentarse ao exame final con todo o programa da materia.
Resolución de problemas de forma autónoma	Esta materia e unha aproximación á radio como medio de comunicación de masas, á súa orixe e ao seu desenvolvemento tecnolóxico, tanto teórico como práctico. Na materia teñen particular relevancia a lingüaxe e o estilo propio da narrativa e da programación radiofónica especialmente nos seus ámbitos informativo e de ficción e entretenemento.
Obradoiro	Actividade enfocada á adquisición de coñecementos instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor/a ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os/as estudantes. A asistencia e realización do traballo proposto polo docente é obrigatoria para o alumnado que se acolla á modalidade de evaluación continua.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Segundo as necesidades de cada alumno, se artellará un sistema de atención individual nas tutorías.
Resolución de problemas de forma autónoma	Segundo as necesidades de cada alumno, se artellará un sistema de atención individual nas titorías.
Obradoiro	Segundo as necesidades de cada alumno, se artellará un sistema de atención individual nas titorías

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Prácticas de laboratorio	EVALUACIÓN CONTINUA: Realización de prácticas no estudo de radio. Presenciais para os alumnos que se acollan á evaluación continua 40% EVALUACIÓN GLOBAL: Exame de locución no Laboratorio de Radio para o alumnado que se acolla á modalidade de evaluación global no que o alumno/a redactará e locutará os textos propostos polo docente ou improvisará unha entrevista, presentación ou programa musical nun tempo/condicións establecido/as polo profesor.	40	A1 B4 B7 C4 D1 D2

Resolución de problemas de forma autónoma	Traballo final de Grupo. Elaboración do episodio piloto de un podcast de entretenemento ou ficción. No caso do alumnado que se acolla á evaluación global poderá ser un podcast individual e poderá incluir outras voces que contribúan a enriquecer o produto final	10	A1 B4 C4 D1 B6
Obradoiro	Presentación e exposición na aula por parte do alumnado ante o/a docente e/ou o grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto. Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo (proba destinada ao alumnado que se acolla á modalidade de evaluación continua)	10	A1 B4 C4 D1 B5 D2
Exame de preguntas de desenvolvemento	EVALUACIÓN CONTINUA: Exame de preguntas obxectivas: Serán catro probas parciais teóricas ao longo do cuadrimestre. Cada unha constará dun exercicio tipo Test de 20 preguntas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, escolla múltiple, emparellamento de elementos, diagramación de guion...etc) . O alumnado que supere os catro test non terá que facer exame final, agás no caso de querer subir nota. EVALUACIÓN GLOBAL: Realización dun exame final teórico de toda a materia para o alumnado que se acolla á modalidade de evaluación global (non presencial) que será escrito e constará cinco preguntas, cada unha delas valorada en dous puntos Teránse en conta os seguintes criterios de avaliación da proba: -A precisión das respostas. -A suficiencia de coñecementos -A capacidade de relacionar contidos -A expresión correcta da resposta que se solicita -A presentación, a caligrafía e as faltas de ortografía.	40	A1 B4 C4 D1 D2

Outros comentarios sobre a Avaliación

As probas do sistema de avaliación continua da aprendizaxe do estudantado estarán baseadas na combinación dalgunhas das seguintes metodoloxías: Exames escritos u orais, traballos presentados e dirixidos academicamente, con respecto aos contidos da materia, realización de distintos tipos de prácticas e participación activa do estudantado nas clases teóricas, prácticas, seminarios, talleres e demais actividades relacionadas coa materia.

As probas de avaliación continua, tanto presenciais como telemáticas, realizaranse sempre dentro do horario asignado ás aulas lectivas da materia. No caso de insuficiencia de medios, o profesorado responsable da materia, a través dos coordinadores/as de materia, curso e título poderán artellar mecanismos de planificación que garantan o mellor axuste do horario para realizar as probas de avaliación. Isto notificaráselle con suficiente antelación ao estudantado involucrado a través dos cronogramas das materias establecidos polas coordinacións dos títulos. En calquera caso, as citadas horas computarán dentro das horas lectivas da materia. Esta modalidade pode incluír, ademais, unha proba final, entendida como a que ten condicionada a súa realización na data oficial do exame para cada oportunidade de avaliación.

Dado que a asistencia a clase é un dereito do estudantado, tal e como se recolle nos Estatutos da Universidade de Vigo, pero ao mesmo tempo é un elemento fundamental do proceso de ensino-aprendizaxe, poderá valorarse como un factor máis nos procesos de avaliación do estudantado na modalidade de avaliación continua. Conservaranse os datos acreditativos da devandita asistencia, que deberán notificarse ao alumnado de xeito análogo ao resto de cualificacións

A asistencia ás sesións prácticas é obrigatoria para o alumnado da modalidade de evaluación continua e as faltas de asistencia sen xustificar documentalmente teranse en conta na nota final. Cada falta nas sesións prácticas da materia resta 0,25 puntos da nota final salvo que o alumno/a presente xustificante oficial por escrito. Para estes efectos, consideraranse causas xustificadas as seguintes:

a. A realización de exames, probas de avaliación oficiais ou probas selectivas na Administración que se xustifiquen mediante a acreditación do órgano avaliador.

b. A presenza en órganos colexiados e comisións derivadas destes por parte dos e das representantes electos do estudantado, acreditada pola presidencia ou secretaría do citado órgano ou comisión. Así como a representación da Universidade de Vigo nos órganos onde esta estea presente.

c. O ingreso en centros hospitalarios ou as consultas médicas programadas acreditado polo centro médico ou facultativo involucrado.

d. A enfermidade ou a baixa médica que impida a presenza física no centro, acreditada polo centro médico ou facultativo

involucrado.

e. A enfermidade grave ou falecemento dun familiar, ata o 3o grao, debidamente acreditada.

f. O cumprimento dun deber público, debidamente acreditado.

g. A limitación da mobilidade orixinada por unha inclemencia meteorolóxica ou emerxencia de calquera outra índole, debidamente acreditada, ou a declaración dunha alerta, alarma ou excepción, decretada por unha Administración pública competente no territorio da Universidade de Vigo que limite a mobilidade ou a desaconselle.

h. A folga ou o paro académico autorizado, debidamente acreditado.

i. A participación como deportista nos supostos recollidos no Estatuto do estudantado deportista da Universidade de Vigo.

j. Calquera outra causa sobrevida.

No sistema de avaliación global, a non asistencia ás aulas non poderá repercutir negativamente na cualificación nin ser un requisito preceptivo. No caso de solicitar a avaliación global, o alumno/a poderá ser avaliado de prácticas aínda que non asistise a estas, sempre que non se trate de prácticas de carácter clínico/experimental, ou das materias «Practicas externas» ou «Prácticum» de calquera titulación.

Nas prácticas de laboratorio valorarase a presentación das tarefas propostas en tempo e forma e a súa adecuación ao explicado nas sesións teóricas e nas prácticas de laboratorio.

É posible realizar traballos complementarios, sempre de acordo co profesor, que servirán para mellorar a nota obtida.

Para a cualificación final é necesario ter aprobada a parte teórica da materia cun cinco As puntuacións das prácticas non se sumarán ata que se supere o exame teórico. Do mesmo xeito o alumnado de evaluación continua deberá acadar un mínimo de 5 nas prácticas para que a nota lle faga media coa teoría e o obradoiro.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BERDASCO GANCEDO, YOLANDA, **Comunicación Radiofónica**, 2ª Edición, Ediciones CEF, 2017

MARTA-LAZO, CARMEN Y ORTIZ SOBRINO MIGUEL ANGEL (EDITORES), **La información en radio: contexto, géneros, formatos y realización**, Fragua, 2016

TENORIO, IVAN, **La nueva radio**, Marcombo, 2008

BALSEBRE, ARMAND, **Historia de la Radio en España. 2 Volúmenes**, Cátedras, 2001

GARCÍA GONZÁLEZ, A., **Comunicación radiofónica**, Universidade de Vigo, Servicio de Publicacións, (2000)

GARCÍA GONZÁLEZ, A., **Manual del comunicador radiofónico**, CIMS. Barcelona, 2001

Bibliografía Complementaria

ORTIZ, MIGUEL A. Y VOLPINI, F., **Diseño de programas de radio**, Paidós Comunicación, 1995

MUNSÓ CABUS,JUAN, **40 años de radio**, Ediciones Picazo, 1980

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Expresión sonora/P04G071V01208

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Comunicación: Teoría e historia da comunicación/P04G071V01106

Lingua Española: Expresión textual e visual/P04G071V01101

Lingua: Lingua galega/P04G071V01201